



A területfejlesztés intézményrendszere

10. előadás

Regionális politika

Dr. Rechnitzer János
egyetemi tanár

Dr. Rechnitzer János

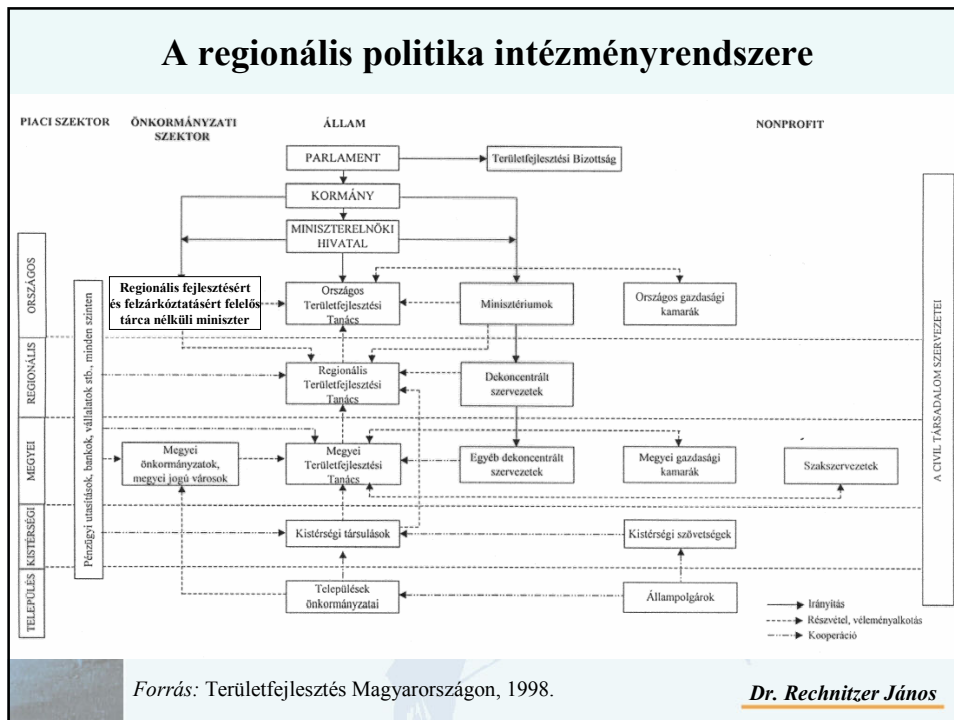
Törvény a területfejlesztésről és rendezésről (1996. XXI: tv. (III.20.))

Alapelvek és feladatok

- **Alapelv:** felkészülni az EU-val történő integrációra, a területi fejlesztés nyújtotta lehetőségek kihasználása, a decentralizáció megindítása, átlátható intézmény és eszközrendszer kidolgozása, a területi fejlődés gyorsítása.
- **Területfejlesztés céljai:**
 - Térbeli- és a településszerkezet változtatása, hogy a **vállalkozások fogadására**, a helyi források dinamizálására, a jövedelemtermelés növelésére a feltételek biztosítottak legyenek.
 - Az **esélykülönbségek csökkentése**; civilizációs és infrastrukturális feltételek közelítése, a térségek leszakadásának mérséklése, a szociális problémák kezelése, a jóléti állam területi szemléletének érvényesítése.
 - A **programozási módszerek** kidolgozása, eszközök, intézmények, amik jelzik a problémákat, a strukturális válságjelenségek korai felismerése és kezelése; területfejlesztési stratégia szerepe, Európai Unió konform regionális politika elveinek, eszköz és intézményrendszerének kidolgozása, ennek a gyakorlatnak a megismertetése.
 - Az **endogén források** aktivizálása, humán, természeti adottságok, helyi kezdeményezések, az alulról jövő fejlesztési akciók erősítése, új erők megjelenítése a regionális folyamatokban.
 - A **területfejlesztési politika koordinációs szerepének növelése**; ágazati érdekek feletti, ágazatközi együttműködések élénkítése.
 - A **határon átnyúló együttműködések** erősítése, abban való aktív részvétel, az ország adottságainak hasznosítása, egyben a szomszéd ország magyarsága irányában új kapcsolódási pontok, éppen a gazdaságon és a területi együttműködésekben keresztül biztosítani (infrastruktúra, kapuszerep, gazdaság élénkítés).

Dr. Rechnitzer János

A regionális politika intézményrendszere



SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
 JOG- ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

Intézményrendszer Országos szint

- **Országgyűlés:** területfejlesztési koncepció elfogadása, beszámoltatás, kiemelt térségek körének meghatározása (három évente), támogatás és a decentralizáció mértékét, kiemelt térségek területrendezési tervének elfogadása (p. Balaton, Budapesti agglomeráció)
- **Kormányzat:** európai regionális politikával való kompatibilitás biztosítása, éves költségvetése, pénzeszközök meghatározása, ágazati koordináció, Országgyűlésnek beszámol a területi folyamatokról (két évente), információs rendszer, hatáskörök és feladatok meghatározása, határ menti és nemzetközi regionális együttműködésekben való aktív részvétel (Interreg II - Phare CBC)
- **Miniszter:** kormány tevékenységének előkészítése; szakpolitika kidolgozása, végrehajtása;
- **Országos Területfejlesztési Tanács:** regionális politika országos összefüggései, konszenzus biztosítása a szereplők között; érdekegyeztetés fóruma, véleményezés, a kormány elé kerülő anyagok „társadalmi” egyeztetése.

Dr. Rechnitzer János

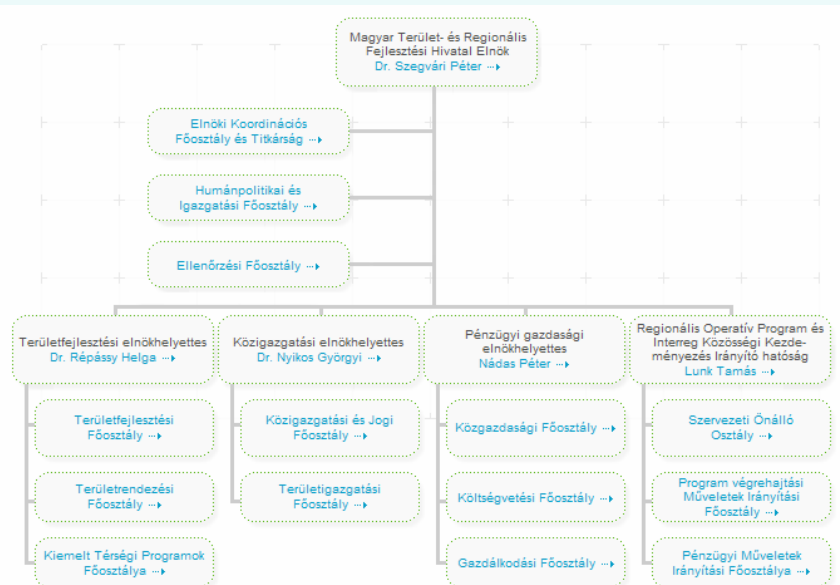


Magyar Terület- és Regionális Fejlesztési Hivatal

- kormány alatti szerv, regionális fejlesztésért és felzárkóztatásért felelős tárca nélküli miniszter felügyeli
- Feladatai:
 - területfejlesztési, területrendezési, területpolitikai és regionális fejlesztési feladatok ellátása
 - területfejlesztési és határon átnyúló PHARE, INTERREG programok irányítása
 - közreműködés az átfogó területfejlesztési terv kidolgozásában
 - közösségi támogatási keret regionális fejlesztési operatív programjának elkészítése, végrehajtásának biztosítása
 - területi terv hatásainak összehangolása
 - VÁTI Kht., Regionális Fejlesztési Holding felügyelete

Dr. Rechnitzer János

A Magyar Terület- és Regionális Fejlesztési Hivatal szervezeti felépítése



Dr. Rechnitzer János



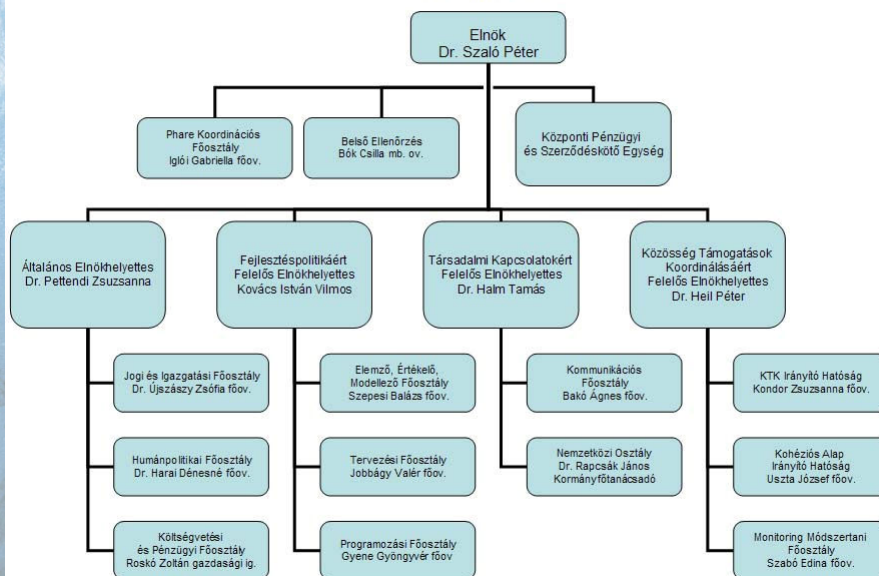
Nemzeti Fejlesztési Hivatal feladatai

- Ország átfogó fejlesztési tervének elkészítése
- Nemzeti Fejlesztési Terv elkészítése
- átfogó fejlesztési terv, Nemzeti Fejlesztési Terv megvalósításának elősegítése, figyelemmel kísérése
- Közösségi támogatási keret, operatív programok kialakításának koordinációja
- EU strukturális és kohéziós politikájával kapcsolatos hazai feladatok szervezése
- EU pénzügyi támogatásainak felhasználásához szükséges feladatok ellátása, intézményrendszer összehangolt működésének koordinációja

Dr. Rechnitzer János

NEMZETI FEJLESZTÉSI HIVATAL

2005. január 1.



Forrás: www.nfh.hu

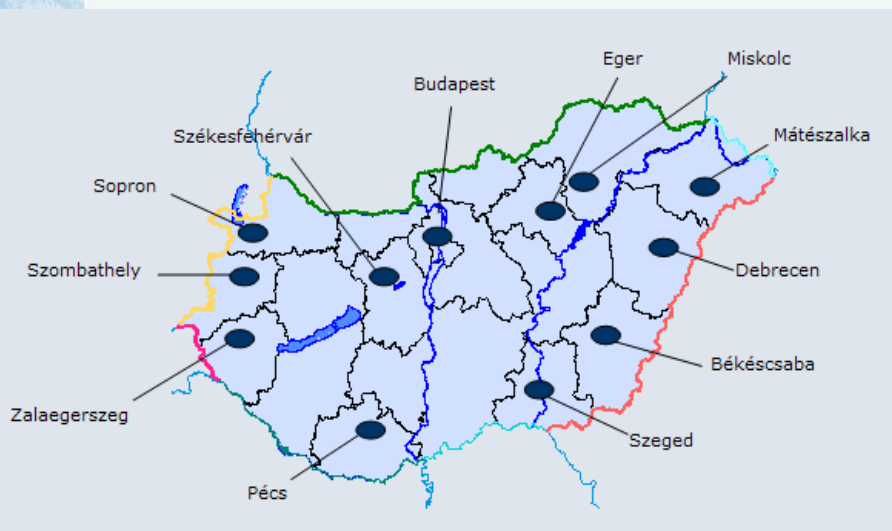
Dr. Rechnitzer János

VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú Társaság feladatai

- területfejlesztéssel és -rendezéssel, az épített környezet védelmével és alakításával összefüggő kutatási-, tervezési és tanácsadói tevékenységek teljes körének ellátása
- közreműködik a Regionális Fejlesztés Operatív Program és az INTERREG Közösségi Kezdeményezés programok megvalósításában
- Stratégiai tervezés és elemzés: átadott állami feladatként közreműködik az Országos Területfejlesztési Konceptió, illetve a fejlesztéspolitikai irányelvek (nemzeti fejlesztési tervek) kidolgozásában, értékelésében, javaslatot tesz az OTK aktualizálására
- Térségi tervezés: közreműködik a településfejlesztéssel és -rendezéssel összefüggő országos döntéshozatali folyamatok előkészítésében, a településfejlesztési koncepciók és településrendezési, tájrendezési, környezetvédelmi tervezési feladatok és hatásvizsgálatok kidolgozásában
- Szervezeti egységei: Informatikai és Információszoolgáltatási Igazgatóság, Interreg Igazgatóság, Operatív Program Végrehajtó Igazgatóság, Stratégiai Tervezési Igazgatóság, Területi Tervezési Igazgatóság

Dr. Rechnitzer János

A VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú Társaság országos hálózata



Forrás: www.vati.hu

Dr. Rechnitzer János



SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
JOG- ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

Intézményrendszer Területi szint: régió

- tervezési-statisztikai régió, fejlesztési régió
- Szabad társulása a megyéknek, önkormányzati (megyei, nagyvárosi, kistérségi szereplők), gazdasági (kamarák képviselője), kormányzati oldal (minden minisztérium, illetve a dekoncentrált szervezetek) részvétele, fejlesztési ügynökségek alakulhatnak, források csak 1998-tól jelentkeznek, így működésüket lényegében megkezdték.
- fejlesztési régiókra is lehetővé vált regionális területfejlesztési tanácsok szervezése (pl. üdülőkörzet, több megyét érintő úthálózat fejlesztés)

Dr. Rechnitzer János



SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
JOG- ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

Intézményrendszer Területi szint: régió

Regionális fejlesztési tanács feladatai

- a régió társadalmi helyzetének, adottságainak vizsgálata, értékelése
- a régió területfejlesztési koncepciójának, programjának kidolgozása, elfogadása
- döntés a pénzeszközök felhasználásáról, fejlesztések megvalósításáról
- együttműködés a területfejlesztés szereplőivel

A regionális fejlesztési tanács tagjai

- megyei területfejlesztési tanácsok elnökei
- területfejlesztésért felelős miniszter, miniszterek képviselői
- területfejlesztési önkormányzati társulások megyénként 1-1 képviselője
- megyei jogú városok polgármesterei
- Regionális Idegenforgalmi Bizottság elnöke

Dr. Rechnitzer János



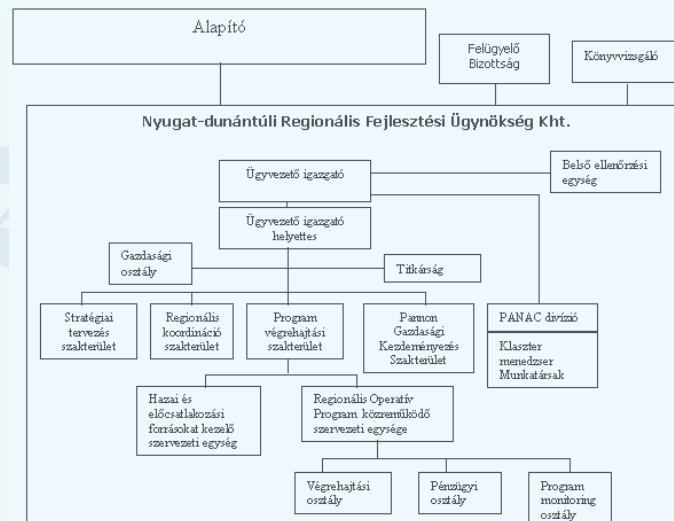
Intézményrendszer Területi szint: régió

Regionális fejlesztési ügynökség

- Regionális Fejlesztési Tanács munkájának támogatása (döntéselőkészítés, végrehajtás, adminisztratív feladatok)
- a régió területfejlesztési programja célkitűzéseinek megvalósítása
- részvétel a régió jövőképeinek kialakításában
- széleskörű kapcsolatrendszer

Dr. Rechnitzer János

A Nyugat-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség szervezeti felépítése



Dr. Rechnitzer János



SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
JOG- ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

Intézményrendszer Területi szint: régió

Térségi fejlesztési tanács

- területfejlesztési törvény 1999-es módosítása
- régió, illetve megyehatárokon túlterjedő, kiemelt területfejlesztési feladatok ellátására hozhatók létre
- feladata: a térség regionális fejlesztési koncepciójának és programjának kidolgozása
- tagjai:
 - megyei területfejlesztési tanácsok elnökei
 - területfejlesztési önkormányzati társulások legfeljebb 6 képviselője
 - regionális fejlesztési tanács képviselője
 - területi gazdasági kamarák 1-1 képviselője
 - felkért miniszter által delegált tag

Dr. Rechnitzer János



SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
JOG- ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

Intézményrendszer Területi szint: megye

- A területfejlesztés valós színtere a Megyei Területfejlesztési Tanács
- kormány rásegítő funkciókat érvényesít a decentralizált forrásokkal, illetve bizonyos területi döntések decentralizációjával,
- a megyei szereplők együttműködését segítik (kistérségek, gazdasági szereplők, érdekképviseletek, nagyvárosok, kormányzat képviselőjének jelenléte, fontosabb megyei szereplők),
- megye területfejlesztési stratégiájának, fejlesztési programjának, ezek megvalósításához szükséges pénzügyi tervek kidolgozása, elfogadása
- decentralizált források elosztása
- Tagjai:
 - megyei közgyűlés elnöke
 - megyei jogú városok polgármesterei
 - Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter képviselője
 - területfejlesztési önkormányzati társulások 3 képviselője
 - megyei (fővárosi) földművelésügyi hivatal vezetője
 - területileg illetékes Regionális Idegenforgalmi Bizottság képviselője

Dr. Rechnitzer János



SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
JOG- ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

Intézményrendszer Területi szint: kistérség

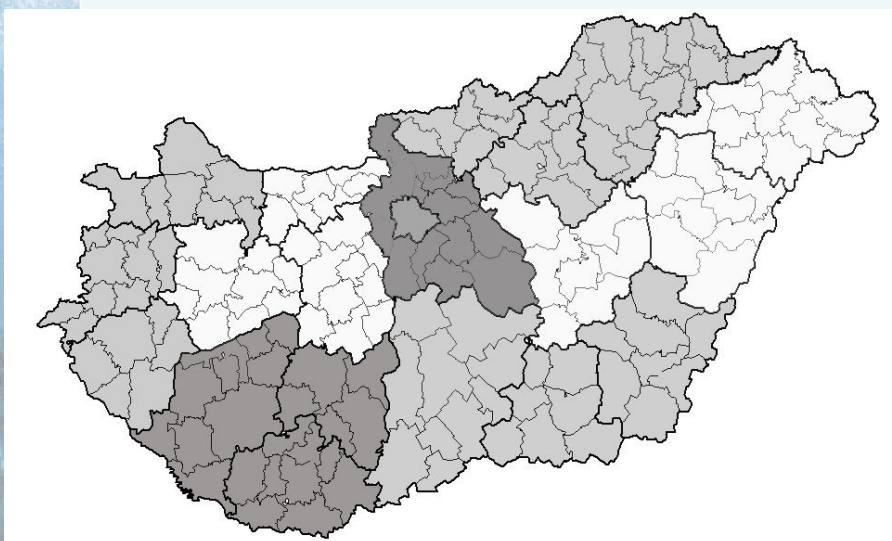
- *Területfejlesztési önkormányzati társulás*
- települési önkormányzatok megállapodása egy térség fejlesztésére, közös fejlesztési koncepció, pénzalap, jogi személyiség,
- részvétel a megyei, regionális területfejlesztési tanácsok munkájában, lényegében az települési önkormányzatok képvisellete,
- spontán együttműködések helyet rossz megoldásként a statisztikai körzetek szintjén jön létre a képviselet, így a korábbi spontán szervezetődések átrendeződnek,
- szerepük jelentős a tanácsok munkájában, képesek a tanácsok döntéseit befolyásolni (például több a kistérségi képviselő, mint a többi tag, stb.), 1999-től csökkenő szerep
- kistérségi fejlesztési koncepciók elkészítése

Dr. Rechnitzer János



SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
JOG- ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

A területfejlesztési-statisztikai kistérségek rendszere, 2004. január 1.



Dr. Rechnitzer János



Intézményrendszer: gazdasági és társadalmi szereplők

- **gazdasági szereplők**
- **nonprofit szervezetek**
- **háztartások**

Dr. Rechnitzer János



Köszönöm a figyelmet!

Dr. Rechnitzer János